

**Davlat xavfsizlik xizmati organlarining huquqbuzarliklar profilaktikasi bo'yicha
faoliyati va yo'nalishlari hamda boshqa davlat organlari bilan o'zaro hamkorligini
takomillashtirish**

O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi 3 kurs 315-guruh kursanti

Nematillayev Samandarbek Xayrulla o'g'li

Ilmiy rahbar: Huquqbuzarliklar profilaktikasi

faoliyati kafedrası dotsenti,

y.f.b.f.d, Sh.Dj.Xaydarov

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi Davlat xavfsizlik xizmati organlarining huquqbuzarliklar profilaktikasi sohasidagi faoliyati, uning asosiy yo'nalishlari hamda boshqa davlat idoralari bilan o'zaro hamkorlik mexanizmlari tahlil qilingan. Unda milliy xavfsizlikni ta'minlash, jinoyatchilik va terrorizmga qarshi kurashish, korrupsion xavflarni kamaytirish, shuningdek, axborot xavfsizligini mustahkamlashda davlat xavfsizlik organlarining o'rni va ahamiyati yoritilgan. Maqolada profilaktik faoliyatni takomillashtirishning huquqiy, tashkiliy va axborot-kommunikatsion asoslarini kuchaytirish bo'yicha amaliy takliflar ilgari suriladi.

Kalit so'zlar: Davlat xavfsizlik xizmati, huquqbuzarliklar profilaktikasi, milliy xavfsizlik, hamkorlik, jinoyatchilik, axborot xavfsizligi, profilaktika yo'nalishlari, davlat idoralari o'zaro hamkorligi, xavfsizlik siyosati, huquqiy mexanizmlar.

Bugungi kunda mamlakatimizda huquqbuzarliklar profilaktikasi masalasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasining “Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida”gi Qonunida ushbu sohaning asosiy tamoyillari, maqsadlari va subyektlari aniq belgilab berilgan. Ushbu subyektlar orasida **Davlat xavfsizlik xizmati (DXX)** alohida o'ringa ega bo'lib, u milliy xavfsizlik, jamiyat barqarorligi va davlat suverenitetini himoya qilishda asosiy tayanch bo'lib xizmat qiladi. DXXning faoliyati nafaqat jinoyatlarni aniqlash va ularning oldini olish bilan, balki ularni keltirib chiqaruvchi xavfli omillarni bartaraf etish bilan ham uzviy bog'liqdir [1].

Huquqbuzarliklarning oldini olishda Davlat xavfsizlik xizmati organlari faoliyatining o'ziga xos jihati shundaki, ularning asosiy maqsadi — jamiyatda beqarorlik, ekstremizm, separatizm, korrupsiya va boshqa xavfli jarayonlarning ildizini erta bosqichda aniqlash va zararsizlantirishdan iboratdir. Shu nuqtayi nazardan, DXX profilaktik faoliyatni strategik darajada olib boradi. Masalan, u axborot xavfsizligini ta'minlash, yoshlarni radikal

g'oyalardan himoya qilish, korrupsion xavflarni kamaytirish va davlat sirlarini saqlash bo'yicha muntazam monitoringni amalga oshiradi [2].

So'nggi yillarda mamlakatimizda xavfsizlik tizimining huquqiy asoslari yanada mustahkamlanib, DXX faoliyati yangi bosqichga ko'tarildi. Prezident tomonidan qabul qilingan qaror va farmonlar asosida xizmatning vakolatlari aniq belgilab berildi, ularning boshqa davlat organlari — xususan, Ichki ishlar vazirligi, Bosh prokuratura, Milliy gvardiya va Adliya vazirligi bilan hamkorligi tizimli tus oldi. Bu esa profilaktika chora-tadbirlarini muvofiqlashtirish, ma'lumot almashish va tezkor axborot tahlilini yo'lga qo'yish imkonini berdi [3].

DXX faoliyatining samaradorligi ko'p jihatdan uning boshqa davlat idoralari bilan o'zaro aloqasiga bog'liq. Masalan, Ichki ishlar organlari bilan hamkorlikda o'tkaziladigan qo'shma reydlar, jinoyatchilikka qarshi kompleks profilaktik tadbirlar, ma'lumotlar bazasi integratsiyasi hamda xavfsizlikka oid birgalikdagi tahliliy ishlar yuqori natija bermoqda. Shu bilan birga, prokuratura organlari bilan hamkorlikda huquqbuzarliklarning sabablarini o'rganish va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar ishlab chiqilmoqda. Bu esa huquqbuzarliklarning ildizini chuqur tahlil qilish va tizimli yondashuv asosida qarorlar qabul qilish imkonini beradi [4].

Bundan tashqari, DXX profilaktik faoliyatida **axborot xavfsizligi yo'nalishi** alohida ahamiyatga ega. So'nggi yillarda kiberjinoyatchilik, yolg'on axborot tarqatish va ijtimoiy tarmoqlar orqali provokatsion xabarlar tarqalishining oldini olish milliy xavfsizlikning eng dolzarb masalalaridan biriga aylandi. Shu sababli, DXX axborot maydonida monitoring tizimini takomillashtirish, internetdagi tahdidlarni erta aniqlash va ularni neytrallashtirish bo'yicha ilg'or texnologiyalarni joriy etmoqda.

Profilaktika samaradorligini oshirishda **psixologik va ma'naviy-ma'rifiy yo'nalishlar** ham muhim o'rin tutadi. DXX xodimlari boshqa davlat organlari bilan hamkorlikda aholi, ayniqsa yoshlar o'rtasida huquqiy madaniyatni oshirish, vatanparvarlik va fuqarolik mas'uliyatini kuchaytirish bo'yicha ma'rifiy dasturlarni amalga oshirmoqda. Chunki har qanday xavfsizlik choralari, eng avvalo, inson ongidagi barqarorlik va milliy g'oya bilan mustahkamlanadi.

Davlat xavfsizlik xizmati faoliyatining takomillashtirilishi uchun bir nechta yo'nalishlar alohida e'tiborga loyiq. Birinchidan, huquqni muhofaza qiluvchi organlar o'rtasida yagona elektron axborot tizimini yaratish zarur, bu orqali jinoyatchilik, terrorizm yoki korrupsiya bilan bog'liq ma'lumotlarni tezkor almashish mumkin bo'ladi. Ikkinchidan, profilaktika faoliyatiga zamonaviy axborot-analitik metodlarni joriy etish, uchinchidan esa xodimlarning kasbiy va psixologik tayyorgarligini oshirish muhimdir. Chunki, zamonaviy xavfsizlik muhitida xodimlardan nafaqat yuridik bilim, balki tahliliy fikrlash, kommunikatsion malaka

www.innovativepublication.uz

va stressga bardoshlilik ham talab etiladi. Xulosa qilib aytganda, Davlat xavfsizlik xizmati organlarining huquqbuzarliklar profilaktikasi bo'yicha faoliyatini yanada takomillashtirish — bu mamlakatimizda tinchlik, barqarorlik va milliy manfaatlarni himoya qilishning muhim kafolatidir. DXXning boshqa davlat organlari bilan tizimli hamkorligi, ilg'or axborot texnologiyalarini joriy etish, xodimlarning malakasini oshirish hamda huquqbuzarliklarning ildiz sabablariga qarshi kurashish choralari ushbu tizim samaradorligini yanada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi “Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida”gi Qonuni, 2014-yil 14-may.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “Milliy xavfsizlik tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida”gi farmoni, 2022-yil.
3. “O'zbekiston Respublikasi Davlat xavfsizlik xizmati to'g'risida”gi Nizom. — Toshkent, 2023.
4. Jo'rayev B., “Huquqbuzarliklar profilaktikasida davlat organlari hamkorligi”, Toshkent: Huquq va Xavfsizlik jurnali, 2021.
5. Karimov A., “Axborot xavfsizligi va milliy manfaatlar”, Toshkent, 2020.